

Koliko je Hrvatska spremna pomoći mladima nakon kazne? Stručnjaci upozoravaju na ozbiljne propuste

Hrvatski zavod za socijalni rad (HZSR) brine se o maloljetnicima i mlađim punoljetnicima nakon što izađu iz odgojnih zavoda, pomažući im da se lakše vrate u svakodnevni život

ANA TENŽERA / Foto: Privatni album, Dalmacija Danas — Utorak, 1.10.2024, 0:01

„I na kraju rekla bih da ne ostavljamo naše štíćenike na vjetrometini s kartom u džepu, već u dogovoru sa stručnim radnicima Hrvatskog zavoda za socijalni rad dogovaramo i planiramo obustavu ili zamjenu odgojne mjere tako da se u slučaju izostanka obiteljske podrške nađe primjeren smještaj (osiguran podstanarski stan ako se radi o punoljetnoj osobi koja planira samostalan život) ili, što je češće slučaj, u ustanovu, a ponekad u udomiteljsku obitelj.“ - riječi su profesorice **Martinčević** iz Turopolja, na koje se nadovezala psihologinja Franjić Nađ „Nažalost, sustav socijalne skrbi može zakazati u pružanju podrške maloljetnom delinkventu i njegovoj obitelji, što može rezultirati ponovnim ulaskom maloljetnika u delinkventno ponašanje ili drugim problemima. Može se jednostavno raditi o nedostatku adekvatnih resursa u sustavu socijalne skrbi u smislu pristupa maloljetnika važnim uslugama poput podrške mentalnom zdravlju, obrazovanja i zapošljavanja, zatim o nedostatku podrške za obitelj u smislu rješavanja osnovnih problema unutar obitelji koji su možda pridonijeli delinkventnom ponašanju maloljetnika.“

O „postpenalnim problemima“ zato smo popričali s **Larisom Gornik**, kao predstavnicom Hrvatskog zavoda za socijalni rad, koja je odmah na početku rekla kako se provodi tretmanski rad s mladima u riziku i poteškoćama u ponašanju neovisno jesu li ujedno počinitelji kaznenih ili prekršajnih djela, za razliku od sustava pravosuđa u koji se uključuju samo počinitelji.

HZSR kao koordinator provođenja postpenalne brige

„Velik dio odgojnih mjera koje sud izriče maloljetnim ili mlađim punoljetnim počiniteljima kaznenih djela (osim mjere upućivanja u odgojni zavod i pojedinih posebnih obaveza), provodi se u sustavu socijalne skrbi i u lokalnoj zajednici, otvorenog je tipa, bez prisustva pravosudne policije te njihovo provođenje koordinira HZSR.

Stručni radnici Područnog ureda HZSR uključeni su u rad s maloljetnikom i njegovom obitelji od pokretanja kaznene prijave, tj. početka kaznenog postupka prema maloljetniku, često i prije, te su u redovnom kontaktu s maloljetnikom i Odgojnim zavodom tijekom provođenja mjere.“

Po napuštanju odgojnog zavoda i u svrhu postpenalnog prihvata, stručni radnici Područnog ureda HZSR, prema *Zakonu o socijalnoj skrbi*, maloljetniku ili mlađem punoljetniku omogućuju sljedeća prava iz sustava socijalne skrbi:

- sveobuhvatna procjena i planiranje – stručni radnici procjenjuju stanje, potrebe, rizike i snage maloljetnika i drugih članova obitelji te u suradnji s maloljetnikom određuju daljnje mjere, zadatke i potrebne aktivnosti koordinirajući njihovo provođenje

- sukladno procjeni stručnih radnika, HZSR roditeljima određuje mjeru stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djetetu ili mjeru intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu, gdje stručna osoba jednom do više puta tjedno obilazi i razgovara s roditeljima i maloljetnikom, savjetuje ih, pomaže u rješavanju aktualnih pitanja, usmjerava roditelje na kvalitetniju skrb o maloljetniku i nenasilnu komunikaciju

- upućuju roditelje u obiteljsko i partnersko savjetovanje ili školu za roditelje pri udrugama ili Obiteljskom centru, kako bi maloljetnik imao kvalitetniju roditeljsku podršku i poticajnu obiteljsku atmosferu po povratku s izvršenja odgojne mjere

- provode savjetovanje maloljetnika i obitelji radi prevladavanja teškoća koje je moguće riješiti kratkotrajnim intervencijama kroz 3 do 5 susreta s maloljetnikom i obitelji

- uključuju maloljetnika u psihosocijalno savjetovanje u trajanju od 6 do 8 mjeseci u Obiteljskom centru, domovima socijalne skrbi ili nevladinim udrugama, kojim se maloljetniku pomaže otkloniti teškoće u funkcioniranju u različitim područjima života s naglaskom na ponašajne, emocionalne, interpersonalne, socijalne i obrazovne aspekte

- upućuju maloljetnika u tretman Službe za mentalno zdravlje i izvanbolničko liječenje ovisnosti, kao nastavak tretmana u koji je eventualno bio uključen tijekom boravka u odgojnom zavodu

- posreduju pri uključivanju maloljetnika u obrazovanje odraslih pri učilištima kao nastavak obrazovanja, ili upućuju mlađeg punoljetnika u HZZ radi ostvarivanja prava iz sustava rada

- posebni stručni radnici HZSR, tzv. socijalni mentori, kroz 10 susreta u 6 od 8 mjeseci pomažu mlađim punoljetnicima uspješnije rješavati nepovoljne životne prilike i poboljšati i olakšati integraciju maloljetnika u zajednicu u kojoj živi nakon izlaska iz odgojnog zavoda

- maloljetnicima bez odgovarajuće roditeljske skrbi ili mlađim punoljetnicima koji nemaju smještaj nakon izlaska iz odgojnog zavoda, stručni radnici HZSR pronalaze odgovarajući smještaj kroz organizirano stanovanje, u domovima socijalne skrbi ili Caritasovim kućama za smještaj.

Ako maloljetnik ili mlađi punoljetnik ima zdravstvenih teškoća, ostvaruje pravo na mjesečni inkluzivni dodatak u rasponu od 128,00 do 720,00 eura, ako nije u nekom obliku smještaja u domovima socijalne skrbi.

„Također, ako mlađi punoljetnik po izlasku iz odgojnog zavoda nastavlja živjeti sam u stanu ili kući iz obiteljskog ili prijateljskog izvora, za razdoblje dok je nezaposlen i bez prihoda, stručni radnik HZSR pomaže mu ostvariti sljedeće naknade: mjesečnu zajamčenu minimalnu naknadu ako je radno sposoban do 150,00 eura, ako je radno nesposoban do 195 eura, a jednom godišnje mogućnost ostvarenja prava na jednokratnu naknadu u iznosu do 331,80 eura, iznimno do 1.327,22 eura. Također upućuje mlađeg punoljetnika da od jedinice lokalne samouprave može ostvariti pravo mjesečne naknade za troškove stanovanja u iznosu od minimalno 45 eura te mu omogućuje redovnu prehranu putem Pučke kuhinje.“, objašnjava Gornik.

Važnost civilnih udruga

Osim usluga koje pruža, HZSR tijekom postpenalnog prihvata surađuje i s mrežom pružatelja usluga u zajednici koju čine javne ustanove (obrazovne, zdravstvene, iz sustava rada i socijalne skrbi), vjerske zajednice, nevladine udruge, organizacije civilnog društva, volonteri te službe lokalne i regionalne uprave.

„Cilj i svrha postpenalnog prihvata od strane HZSR jesu pomoć i podrška mladoj osobi u razdoblju povratka u obitelj i primarnu zajednicu, tako da se osiguraju osnovne životne potrebe i podržavajuća obitelj i okolina, te ojačaju komunikacijske i socijalne vještine kao i obrazovna i radna znanja, kako bi se mlada osoba postupno uključila u društvo bez potrebe ili želje za antisocijalnim ponašanjem i recidivom, odnosno počinjenjem novih kaznenih djela.“ zaključuje Larisa Gornik u ime HZSR-a.

No, kako nam je objašnjeno, osim HZSR-a, u postpenalnom prihvatu pomažu i razne civilne udruge. Jedna od poznatijih je i Ženska grupa Karlovac „Korak“, nevladina, neprofitna, nopolitička udruga osnovana u svrhu zaštite i promocije ljudskih, ženskih i dječjih prava. Predsjednica grupe „Korak“ **Mirjana Duduković** kaže: „Naglasak našeg rada je na rad sa žrtvama nasilja u obitelji. Stoga radimo sa ženama i djecom žrtvama nasilja u obitelji u skloništu za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji te također radimo praćenje istih po izlasku iz Skloništa. Isto tako radimo na SOS telefonu čija je linija otvorena 24 sata, te pružamo besplatnu psihosocijalnu i pravnu pomoć žrtvama. Ono što dodatno radimo je ograničeno projektima i programima ovisno o raspisanim pozivima za prijavu projekata, te tu najčešće ubrajamo psihosocijalni tretman s počiniteljima nasilja u obitelji, psihosocijalni tretman s maloljetnim počiniteljima kaznenih djela, pomoć u učenju djeci, preventivne programe u školama, podršku žrtvama i svjedocima prekršaja i kaznenih djela, edukativni rad drugim organizacijama te općenito senzibilizaciju javnosti i poboljšanje kvalitete života korisnicima naših usluga.“

Ovdje, dakle, nije riječ o standardnoj ženskoj grupi za pomoć; zadužene su i za maloljetne počinitelje kaznenih djela, točnije posebne obveze koja nosi naziv „individualnog ili skupnog psihosocijalnog tretmana u savjetovalištu za mlade“. Maloljetnike, kao i mlađe punoljetnike upućuje im Općinsko državno odvjetništvo u Karlovcu ili Općinski sud u Karlovcu, posredstvom Hrvatskog zavoda za socijalni rad Područnog ureda Karlovac. Zbog potrebe za tretmanom u karlovačkoj županiji, kao i zbog našeg kvalitetnog rada smo prepoznati i u drugim Područnim uredima. „Stoga trenutno formalnim partnerstvom putem trogodišnjeg programa surađujemo i s Područnim uredom Ogulin i Slunj, a neformalno i s Područnim uredom Duga Resa. Htjeli bi Vam skrenuti pažnju na to kako nismo jedini koji se bave izvršavanjem posebne obveze „individualnog ili skupnog psihosocijalnog tretmana u savjetovalištu za mlade“ te da smo znanje iz ovog područja stekli od Udruge UZOR Rijeka, koji dugi niz godina provode ovu posebnu obvezu u svojem savjetovalištu za mlade.“

Summa summarum onoga što se radi s maloljetnim počiniteljima kaznenih djela je nastojanje da se smanje recidivi, ali u „Koraku“ naglašavaju da su mogućnosti puno šire. Naime, radi se o osobama s raznim problemima te se u konačnici povremeno radi i s osobama iz okruženja počinitelja kaznenih djela. Konkretni ciljevi provođenja ove mjere posebne obveze namijenjene mladima jest da uz smanjenje recidiva u kaznenim djelima pokušavaju pomoći mladima u prevladavanju manifestiranih teškoća (primjerice u školovanju, poticanje na kvalitetno korištenje slobodnog vremena ili reduciranje neugodnih emocija). Trude se, zatim, poboljšati obiteljsku komunikaciju, ojačati socijalnu mrežu i samopouzdanje. „Sukladno tome, pružanjem usluge pojedinačnog ili skupnog psihosocijalnog tretmana u savjetovalištu za mlade pruža se i zajednici ono što joj nedostaje te mladima omogućuje drugačija perspektiva na budućnost koja za njih može imati bolje prilike. Ovim načinom rada se prevencija delinkventnog ponašanja odražava i na cjelokupno društvo jer mladi koji prođu psihosocijalni tretman imaju veći potencijal kvalitetnije doprinositi zajednici u kojoj žive te se nerijetko zaposle ili volontiraju.“, objašnjava predsjednica Udruge Duduković.

Što je ŽGK „Korak“?

ŽGK „Korak“ je nevladina, neprofitna, nepolitička udruga koja djeluje u cilju zaštite ljudskih, odnosno ženskih i dječjih prava, zaštite obitelji te zaštite od nasilja.

Osnovana je još 1998. g. te je do danas proširila usluge koje pruža i na područje maloljetničke delinkvencije, odnosno međuvršnjačko nasilje.

Kako nam se možete obratiti za pomoć?

- ☎ Osobnim dolaskom:
Vladka Mačeka 6/II 47 000 Karlovac
- ☎ Telefonskim pozivom:
047/600-392 ili SOS telefon: 047/655 925
- ☎ E-mailom:
info.korak@gmail.com
projekt.zgk@gmail.com
- ☎ Web stranica:
www.grupakorak.hr
- ☎ Facebook stranica:
Ženska grupa Karlovac Korak -
Odjel za razvoj i projekte
- ☎ Instagram stranica:
zgk.korak

**RAZVOJ
NOVIJIH
USLUGA**

Osim individualnog, provode i skupni psihosocijalni tretman, što znači da osim pojedinačnih savjetovanja ŽGK „Korak“ provodi i grupni rad koji ima određene prednosti u odnosu na isključivo individualni. „Grupni rad može, primjerice, omogućiti uvid mladim osobama da i drugi mogu imati slične poteškoće, te također da je u takvom radu komunikacija složenija, edukativna komponenta naglašenija, a i socijalne vještine se brže usvajaju. Ono što se dodatno radi s maloljetnicima, osim individualnog ili grupnog savjetodavnog rada u savjetovalištu, je to da ih se uključuje i u određene aktivnosti u zajednici, primjerice obilježavanje „Dana ružičastih majica“, gdje su isti imali priliku zajedno s djecom osnovne škole i djecom s teškoćama u razredu slikati na platnu ili primjerice odlaze na terapijsko jahanje. Također, po internom dogovoru su mlade osobe koje su završile tretman znale doći podijeliti pozitivno iskustvo drugim mladim osobama koje bi tek počele ići na tretman, no za postajanje sustavne mreže podrške nismo upućeni te smo mišljenja da bi ju bilo korisno uspostaviti.“, smatraju u ŽGK „Korak“.

Trenutno je u ovoj plemenitoj grupi deset zaposlenih osoba među kojima su dvije socijalne radnice i dvije psihologinje, te još jedna psihologinje na ugovor o djelu koja iza sebe ima dugogodišnji rad s djecom. Smatraju da su dovoljno stručne za ovaj rad, ali svejedno odlaze na razne edukacije. Nedostaje im novčana sigurnost.

„Problem rada nevladinih udruga je nesigurno financiranje odnosno financije dobivamo na osnovu projekata ili programa, što znači da naš rad nažalost nije kontinuiran te ne možemo pružiti konstantnu stručnu pomoć onima kojima je to najpotrebnije.“, zaključuje Duduković.

Lana Petö Kujundžić: Djeci nije mjesto u zatvorskom sustavu

Kako popraviti sustav za popravljanje – maloljetni delinkventi između hormona i rešetaka (1)

Zašto se događa ogroman skok kaznenih djela koja su počinili maloljetnici? Pravobraniteljica za djecu: Izostaju europski standardi za maloljetnike kada je u pitanju istražni zatvor

Pravobraniteljica za djecu, Helenca Pirnat-Dragičević, u svom izvješću za 2023. godinu istaknula je da se sustav zaštite djece u pravosudnim postupcima nije bitno unaprijedio, unatoč dugogodišnjim upozorenjima na nedostatke, kao što su neprikladan istražni zatvor za maloljetnike i nedostatak adekvatnih ustanova za njihovo smještanje. U izvješću je također zabilježeno značajno povećanje broja kaznenih djela koja počinje maloljetnici, što ukazuje na potrebu za poboljšanjem preventivnih mjera i edukacije stručnjaka koji rade s tom populacijom

UZSP: Da se sluša zakon o zatvorskim zavodima, maloljetnici bi boravili sami na neodređeno vrijeme

 DALMACIJA DANAS

Kakvi su uvjeti u hrvatskim zatvorima za maloljetnike? Stručnjakinja nam je otkrila kako stvari stoje

Koja je razlika pri "lovu" na maloljetnog počinitelja u odnosu na odraslu osobu? Josipović: "Postupak policije prema osumnjičenom djetetu mora biti obazriv"

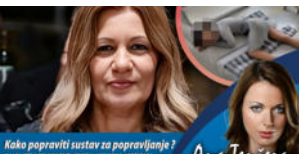

 DALMACIJA DANAS

Prevenција kaznenih djela među djecom i mladima ključan je aspekt rada policije, s posebnim fokusom na rizična ponašanja i štetne utjecaje u društvu

Vedrana Šimundža: Ministarstvo zdravstva mora osigurati i odrediti koje su psihijatrijske ustanove prikladne primiti forenzičke bolesnike

Državna tajnica Vedrana Šimundža, s bogatim iskustvom kao sutkinja i pomoćnica ministra, ističe izazove vezane uz tretman maloljetnika u zatvorskom sustavu, uključujući neadekvatne uvjete i nedostatak stručnog kadra, te naglašava potrebu za multidisciplinarnim pristupom i prilagodbom pravosudnih mjera. Ujedno, projekt "Barnahus" smatra ključnim za poboljšanje zaštite djece žrtava, pružajući cjelovitu podršku unutar jedinstvenog sustava

Smješteni u nehumanim uvjetima: Zašto struka (uglavnom) šuti o neubrojivim maloljetnicima koji su počinili kazneno djelo?

U Republici Hrvatskoj ne postoji dovoljno specijaliziranih zdravstvenih ustanova za prisilni smještaj i liječenje neubrojivih maloljetnika, pa su oni često smješteni s odraslim osobama u neprimjerenim uvjetima. Ministarstvo zdravstva trenutno radi na adaptaciji Neuropsihijatrijske bolnice „Dr. Ivan Barbot“ Popovača kako bi se osigurao odgovarajući smještaj za te maloljetnike, uz odvajanje od odraslih pacijenata

Što je ubrojivost, a što neubrojivost? Splitski psihijatar detaljno pojašnjava i otkriva zapanjujuće informacije: "Broj maloljetnika koji su prošli kroz moju praksu varira, ali svaki slučaj je jedinstven i zahtjeva individualni pristup"

Razjasnio nam je neke medicinske aspekte pojmova neubrojivost i ubrojivost

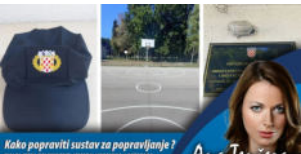
Upravitelj Odgojnog zavoda u Turopolju otkrio nam je zapanjujuće detalje iz života maloljetnika: "Najteža djela su s elementima nasilja, kao što su razbojništva i tjelesne ozljede, pa ubojstva u pokušaju..."

"Želimo im što više oplemeniti život te boravak učiniti što ugodnijim", opisuje nam upravitelj. Što je još otkrio za Dalmaciju Danas, pročitajte u nastavku

Nije uvijek "ugodno radno okruženje" s maloljetnim počiniteljima kaznenih djela. U posjedu smo nepravomoćne presude Općinskog suda s jadranske obale: "Udarit ću te, ubit ću te, znam gdje parkiraš, razbit ću ti auto..."

Voditelj sigurnosti Odgojnog zavoda u Turopolju nam otkriva: "Od svih radnih mjesta u kaznenim tijelima, ovdje se najbolje osjećam". Evo što smo još doznali

Psihologinja Odgojnog zavoda u Turopolju: "Kad se osjećaju zanemarenima ili nevidljivima, neka djeca mogu početi isprobavati granice"

"Kako popraviti sustav za popravljanje – maloljetni delinkventi između hormona i rešetaka"

Žena koja ima jako težak, specifičan i vrlo delikatan posao. Tamara Martinčević: "Kako rad s mladim prijestupnicima mijenja živote? Nisu nevidljivi, svaka promjena vrijedi truda!"

Kako popraviti sustav za popravljanje – maloljetni delinkventi između hormona i rešetaka (11)

*Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz
Programa poticanja novinarske izvrsnosti*

Moja reakcija na članak je...

NAPIŠI, DOJAVI, SLIKAJ,
UKAŽI... BUDI DIO NAS.

GRADA

 **OD 17. DO 31.
LISTOPADA**

KONČAR **gorenje** **Hisense**
beko **CANDY** **Haier**

NAJČITANIJE VIJESTI